आ. व. २०८२/८३
वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

गोदावरी नगरपालिका
अत्तरिया, कैलाली
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
(मिति: २०८३/०६/३०)

१. प्रतिवेदनको पृष्ठभूमि

स्थानीय सरकार नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकार भएकाले स्थानीय आवश्यकता पहिचान, योजना तर्जुमा, स्रोत परिचालन, आधारभूत सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माणमा यसको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। गोदावरी नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालन गरेका नीति, योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाह र पूर्वाधार विकासका उपलब्धि, वित्तीय अवस्था, संस्थागत अभ्यास, समस्या तथा आगामी प्राथमिकताहरूलाई समेटेर यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरिएको हो।

२. नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

विवरण	अवस्था
स्थान	अत्तरिया, कैलाली, सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
क्षेत्रफल	३०८.६३ वर्ग कि.मि.
वडा संख्या	१२
सीमाना	धनगढी उपमहानगरपालिका, गौरीगङ्गा र कृष्णपुर नगरपालिका तथा चुरे र आलिताल गाउँपालिका
मुख्य नदी	खुटिया, खैराना र गोदावरी नदी
मुख्य पर्यटकीय/धार्मिक स्थल	लामी ताल, नायल ताल, गाजरी झरना, बतासे झरना, फोक्सेडाँडा, गोदावरी धाम, मष्टाधाम र ग्वासी समैजी धाम
स्वास्थ्य संस्था	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र १७, मालाखेती नगर अस्पताल (१५ शय्या) र नागरिक आरोग्य केन्द्र १

२.१ जनसांख्यिक अवस्था

सूचक	विवरण
कुल जनसंख्या	९८,७४६ (राष्ट्रिय जनगणना २०७८)
महिला/पुरुष	महिला ५२.७%; पुरुष ४७.३%
लैङ्गिक अनुपात	प्रति १०० महिलामा ८९.७ पुरुष
जनघनत्व	प्रति वर्ग कि.मि. ३२० जना
घरधुरी	२१,२५०
अपाङ्गता भएका व्यक्ति	कुल जनसंख्याको १.९%
साक्षरता दर	८३%

२.२ शैक्षिक अवस्था

नगरपालिकामा ९३ विद्यालय रहेका छन्, जसमा ५४ सामुदायिक र ३९ संस्थागत विद्यालय छन्। उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने थप २ संस्था रहेका छन्। IEMIS अभिलेखअनुसार सामुदायिक विद्यालयमा १६,६०५ र संस्थागत विद्यालयमा २०,०६४ गरी जम्मा ३६,६६९ विद्यार्थी अध्ययनरत छन्। SEE नतिजा सामुदायिक विद्यालयतर्फ ४३.३६ र संस्थागत विद्यालयतर्फ ७४.८३ उल्लेख गरिएको छ।

३. संस्थागत तथा प्रशासनिक अवस्था

३.१ जनशक्ति व्यवस्थापन

प्रस्तुतीकरणअनुसार स्वीकृत स्थायी दरबन्दी ७२ रहेको, पदपूर्ति ५८ र रिक्त ७ उल्लेख छ। हाल कार्यरत कुल जनशक्ति ३१८ मध्ये स्थायी (फाजिलसहित) १४६ र करार तथा अन्य १७२ जना छन्। संगठन तथा व्यवस्थापन अध्ययन प्रतिवेदन २०८१ तयार भएको छ।

३.२ कार्यालय तथा सेवा पहुँच

नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यालय आफ्नै भवनबाट सञ्चालन भइरहेको छ। वडा नं. १, ४, ५, ७, ८, ९, ११ र १२ का कार्यालय आफ्नै भवनमा छन् भने वडा नं. २, ३, ६ र १० का कार्यालय भाडाका भवनबाट सेवा प्रवाह गरिरहेका छन्।

३.३ कानुन तथा योजनागत दस्तावेज

विवरण	संख्या/अवस्था
ऐन	४२
नियमावली	१
कार्यविधि/मापदण्ड/निर्देशिका	६२
अन्य कानुनी दस्तावेज	१९
प्रथम आवधिक विकास योजना	२०८०/८१–२०८४/८५
मध्यमकालीन खर्च संरचना	निर्माण तथा अद्यावधिक
नगर प्रोफाइल	२०७६; अद्यावधिक हुन बाँकी
भू-उपयोग योजना	भू-उपयोग नीति, जोखिमसंवेदनशील भू-उपयोग योजना तथा नक्साङ्कन
भवन निर्माण मापदण्ड	शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७९
यातायात गुरुयोजना	गोदावरी नगर यातायात गुरुयोजना (MTMP) निर्माण
राजस्व सुधार कार्ययोजना	निर्माण हुन बाँकी
आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली निर्देशिका, २०८०
WASH Plan	अन्तिम चरणमा

३.४ कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन र न्यायिक समिति

स्थानीय शासन कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन प्रणाली (LGPAS) मा प्राप्ताङ्क ५६.१ र स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनमा प्राप्ताङ्क ६८ (अन्तिम) उल्लेख छ। मन्त्रालयको स्थानीय तह प्रगति अनुगमन प्रणालीमा विवरण प्रविष्टिका लागि सफ्टवेयर सहयोग, अभिमुखीकरण र जिल्ला समन्वय समितिबाट समन्वय आवश्यक रहेको प्रस्तुतीकरणमा उल्लेख छ।

न्यायिक समितिमा २५ उजुरी/गुनासो दर्ता भएका छन्। तीमध्ये २२ वटा कारबाही वा फछ्र्योट भएका र ३ वटा प्रक्रियामा रहेका छन्। फछ्र्योट भएका उजुरीमध्ये १ वटा पुनरावेदनमा गएको उल्लेख छ।

४. वित्तीय तथा बजेट कार्यान्वयनको अवस्था

राजस्व/अनुदान स्रोत	प्राप्त रकम (रु. हजारमा)	खर्च (रु. हजारमा)	खर्च %
वित्तीय समानीकरण अनुदान—संघ	१८,१०,७१	१६,४५,२०	९०.८५
वित्तीय समानीकरण अनुदान—प्रदेश	१७,१०१	१४,४८७	८४.७१
सशर्त अनुदान—संघ, चालु	४१५,०६८	४१५,०६८	१००
सशर्त अनुदान—संघ, पुँजीगत	११,१२५	४९५	४.४६
सशर्त अनुदान—प्रदेश, पुँजीगत	२७,६७४	२७,६७४	१००
समपूरक अनुदान—संघ	१३,१००	१३,१००	१००
समपूरक अनुदान—प्रदेश	१,९२४	१,९२४	१००
विशेष अनुदान—संघ	३४,०५६	३४,०५६	१००
विशेष अनुदान—प्रदेश	३,४६६	३,४६६	१००
राजस्व बाँडफाँट—संघ	१८,३६,७०	१६,०९,७८	८७.६४
राजस्व बाँडफाँट—प्रदेश	७७,७८	५९,०१	७५.८६
रोयल्टी बाँडफाँट	२७,०८	२७,०८	१००
आन्तरिक स्रोत	१४४,७२८	२०,६६,७३	७९.५७
बैंक मौज्दात/अ.ल्या.	११४,९८६	—	—
जम्मा आय/खर्च	४,५३,८७०	३,७६,२६०	८२.९०

४.१ विषयगत बजेट तथा खर्च

विषयगत क्षेत्र	वार्षिक विनियोजन (रु. हजारमा; प्रस्तुतीकरणअनुसार)	खर्च (रु. हजारमा; प्रस्तुतीकरणअनुसार)	खर्च %
आर्थिक विकास	६,६७,७८	६,०२०७	९०.१६
सामाजिक विकास	६७,१३,७	५७,३२,२	८५.३८
पूर्वाधार विकास	२७,८६,१	२०,९९,५	७५.३६
वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	१३,६६	७,४२	५४.३३
सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास	३०,३६,५	२४,८५,४	८१.८४

४.२ बेरुजु व्यवस्थापन

प्रस्तुतीकरणमा आ.व. २०८१/८२ सम्मको कायम कुल बेरुजु रु. ६३५,७७४ हजार उल्लेख छ। आ.व. २०८१/८२ मा रु. ५३,६३४ हजार बेरुजु फछ्र्योट भएको छ। आ.व. २०८२/८३ मा फछ्र्योट गर्नुपर्ने कुल बेरुजु रु. ५८२,१३९ हजार उल्लेख छ। यस वर्षको बेरुजु रकम ३ करोड ८३ लाख छ। श्रोतःमलेपको ६३ औ प्रतिवेदन २०८३

५. योजना तथा पूर्वाधार विकास

५.१ स्वीकृत योजनाको विवरण

बजेटको वर्ग	योजना संख्या
५० लाखभन्दा बढी	२८
२५ लाखदेखि ५० लाखसम्म	१०
५ लाखदेखि २५ लाखसम्म	६१
५ लाखसम्म	२९३
जम्मा	३९२

कार्यान्वयन तह	योजना संख्या
नगरपालिका स्तरीय	१३१
वडा स्तरीय	२६१
जम्मा	३९२

५.२ बहुवर्षीय तथा प्रमुख आयोजना

आयोजना	कुल लागत (रु. हजारमा; स्रोतअनुसार)	प्रगति/अवस्था
जोनापुर रिङरोड (समपूरक)	७,२८,७२	मोबिलाइजेसन दिइएको
बसन्तपुर–बास्कोटा रिङरोड (समपूरक)	७,४०,३४	बेस सम्पन्न
वडा नं. ९ बृहत् खानेपानी (विशेष)	२,९७,५९	२०% काम सम्पन्न
अत्तरिया चोकमा आकाशे पुल	१,६२,३०	२०% काम सम्पन्न

५.३ उपभोक्ता समितिमार्फत कार्यान्वयन भएका योजना

योजना/कार्यको प्रकार	योजना संख्या	भौतिक प्रगति
खानेपानी संरचना निर्माण	२७	१८ संरचना; ३ आर्टिजन धारा र २ डिप बोरिङसमेत उल्लेख
सिँचाइ मोटर जडान तथा कुलो निर्माण	१०२	१३४ मोटर जडान; १,२७६ मिटर कुलो
धर्म–संस्कृति पूर्वाधार	६१	५१
भवन मर्मत	६	१
सार्वजनिक/सामुदायिक पूर्वाधार	२५	२०
तटबन्धन	३३	१,३८९ मिटर
ढल निकास	२२	२,०३१ मिटर
कल्भर्ट	१४	१४
खेलकुद पूर्वाधार	६	६
ग्राभेल तथा पानी पिच	४४	१७,१४९ मिटर
भवन निर्माण	९	४
स्वास्थ्य पूर्वाधार	७	७
विद्यालय पूर्वाधार	२८	२८
विद्युत	१	१
अन्य	५	२
जम्मा	३९२	

६. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का प्रमुख उपलब्धि

६.१ सडक, यातायात तथा शहरी पूर्वाधार

- ७.६ कि.मि. सडक कालोपत्रे निर्माण सम्पन्न भएको।
- अत्तरिया चोकमा आकाशे पुल निर्माण कार्य अघि बढेको; २०% काम सम्पन्न भएको।
- अत्तरिया–धनगढी ६ लेन सडकखण्डको डिभाइडरमा तारबार सम्पन्न भई सडकबत्ती जडान कार्य सुरु भएको।
- अत्तरिया–चौकीडाँडा राजमार्ग खण्डमा CCTV जडान गरिएको।
- वडा नं. १२ को वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भई आफ्नै भवनबाट सेवा प्रवाह सुरु भएको।
- कोल्मुडा बर्थिङ सेन्टर (वडा नं. ११) र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र (वडा नं. २) का भवन निर्माण सम्पन्न भएका।
- वडा नं. ७ मा गौशाला निर्माण कार्य अघि बढेको; लागत सम्झौता रु. ४९,२०,११२ उल्लेख छ।
- गोदावरी आर्यघाट निर्माण तथा व्यवस्थापनको काम अघि बढेको; लागत अनुमान रु. २ करोड २४ लाख।

६.२ शिक्षा तथा बालबालिका

- १३ विद्यालयमा कक्षा १–३ का लागि स्मार्ट डिजिटल शिक्षालाई निरन्तरता दिइएको।
- सामुदायिक विद्यालयमा विद्यालय नर्स कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
- आधारभूत तह कक्षा ५ को नगरस्तरीय परीक्षा सञ्चालन गरिएको।
- एक वडा, एक नमुना विद्यालय कार्यक्रम (प्रति वर्ष रु. २४ लाख) ६ वडामा सञ्चालन भइसकेको र बाँकी वडामा निरन्तरता दिने उल्लेख छ।
- सामुदायिक विद्यालयका राहत शिक्षक, नगर शिक्षक, बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीलाई कर्मचारी कल्याण कोषमा आबद्ध गरिएको।

६.३ स्वास्थ्य, पोषण तथा मातृ–शिशु सेवा

सेवा/सूचक	उपलब्धि
निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा	२,१८,०९० जनालाई सेवा
प्रयोगशाला सेवा	७७,७३५ जनालाई सेवा
बालबालिकाको खोप	१०,८७८ बालबालिका
वृद्धि अनुगमन	१३,१३५ पटक
कडा कुपोषण पुनर्लाभ	१९ बालबालिका
गर्भवती जाँच	११,५८१
न्यानो झोला/पोषण कोसेली	५५८ जना
घरमै सुत्केरी जाँच	७८० जनालाई तीन पटक

महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकामार्फत सेवा	६९,९७७ जनालाई; १०५ स्वयंसेविका परिचालित
विद्यालय नर्स कार्यक्रम	१७,७१२ किशोरकिशोरी लाभान्वित
HPV खोप	५,१८२ किशोरी
सुरक्षित गर्भपतन सेवा	१,८०७ जना
क्षयरोग उपचार	१६५ जना
नसर्ने रोगका बिरामीलाई निःशुल्क औषधि	६,८०२ जना
मानसिक स्वास्थ्य उपचार	३८ जना
विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर	२,४३९ जना
निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा	५६० जना
आँखा शिविर	२,६६५ जना
परिवार नियोजन तथा बन्ध्याकरण	२३,१७१ भन्दा बढी

यसका अतिरिक्त उपमेयर सुरक्षित प्रोत्साहन कार्यक्रमअन्तर्गत ५५७ जना सुत्केरी आमालाई पोषण सामग्री वितरण तथा घरमै जाँच गरिएको छ। पाँच वर्षमुनिका २३,८१६ बालबालिकाको पोषण लेखाजोखा गरी कडा कुपोषण भएका ४४ बालबालिकाका लागि उपचार सेवा व्यवस्थापन गरिएको छ।

६.४ सामाजिक सुरक्षा, पञ्जीकरण तथा सामाजिक परिचालन

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता ११,३३७ लाभग्राहीलाई वितरण गरिएको; प्रस्तुतीकरणमा यस शीर्षकमा रु. ३८ करोड ६३ लाख २० हजार खर्च उल्लेख छ। अर्को विवरणमा एक चौमासिकमा ११,३४५ लाभग्राहीलाई EFT मार्फत वार्षिक रु. ३८ करोड ५ लाख १४ हजार ६ सय ५७ बराबरको सेवा उल्लेख छ। यी दुई विवरणको अवधि/रकम अन्तिम प्रतिवेदनअघि रुजु गर्नुपर्नेछ।
- १२ वटै वडाका टोल सुधार समितिका पदाधिकारीलाई क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिएको।
- MIS अनलाइन पुनर्ताजगी तालिम, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने बैंकसँग अन्तरक्रिया र गैरसरकारी संस्थासँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएका।
- ४ वटा टोल सुधार समिति दर्ता/नवीकरण भई कुल संख्या ९३ पुगेको; ६ वटा आमा समूह दर्ता/नवीकरण भई कुल संख्या १०२ पुगेको।
- संस्था तथा बालक्लब दर्ता/नवीकरणका लागि २२ सिफारिस र गैरसरकारी संस्थाको पूर्वस्वीकृतिसम्बन्धी १६ कार्य सम्पन्न भएका।
- मृतक लाभग्राहीको सामाजिक सुरक्षा भत्ता रोक्का/सम्बन्धित बैंकलाई सिफारिस ३०० वटा र पञ्जीकरण घटना दर्ता अभिलेख उपलब्ध गराउने कार्य ३२५ वटा भएको।

- पञ्जीकरणतर्फ जन्मदर्ता २,५९६, मृत्युदर्ता ५४३, सम्बन्धविच्छेद ३८, विवाहदर्ता १,१४३, बसाइँसराइ गरी आएको ८२४ र बसाइँसराइ गरी गएको १८४ छन्।

६.५ कृषि, पशुपन्छी तथा आर्थिक विकास

- दुना–टपरी, थारू हस्तकला तथा ढकिया, जुत्ता–चप्पल उत्पादनसम्बन्धी सीप तालिम र प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन भएका; दुई पटक बजार अनुगमन गरिएको।
- किसानलाई ३,७५० शीतलचिनीका बिरुवा वितरण गरिएको।
- २० हेक्टरमा तेलहन बाली पकेट क्षेत्र, १५० हेक्टरमा तरकारी उत्पादन र ३५ हेक्टरमा थारू आलुको क्षेत्र विस्तार गरिएको।
- माटो परीक्षण तथा बाली संरक्षण प्रयोगशालाको भवन निर्माण गरी सेवा सञ्चालन गरिएको।
- कृषि हाटबजार सञ्चालन गरिएको।
- पशु उपचार तथा परीक्षणतर्फ मेडिकल ११,२०३, माइनर सर्जिकल १,९७३, गाइनोकोलोजिकल १,३६५, गोबर परीक्षण ४८९ र दूध परीक्षण १०९ उल्लेख छन्।
- खोप कार्यक्रमअन्तर्गत बाख्रामा PPR ३०,०००, खोरेत २०,०००, बंगुर स्वाइन फिभर ३,००० र रेबिज २,५८० खोप उल्लेख छन्।
- गाई/भैँसीमा २,०३३ कृत्रिम गर्भाधान, ४१ कृषकलाई २,००० कुखुरा वितरण तथा ५०% अनुदानमा ३ फार्मलाई २७ पाडा पालन सहयोग गरिएको।
- अत्तरिया क्षेत्रमा ३८ वटा मासु पसल अनुगमन गरिएको र १२ वटै वडामा तीन चरणमा पशुपन्छी तथ्याङ्क संकलन गरिएको।

६.६ रोजगार तथा सीप विकास

- ८४ जनाले औसतमा न्यूनतम ७९ दिन रोजगारी प्राप्त गरेको उल्लेख छ।
- विभिन्न सीप विकास तालिमबाट २३१ जनाले तालिम प्राप्त गरी रोजगारी वा स्वरोजगारीमा आबद्ध भएको विवरण छ।
- श्रम तथा रोजगार क्षेत्रअन्तर्गत वडा नं. १ र २ का ८,४०० घरधुरीको तथ्याङ्क संकलन सम्पन्न भएको।
- ४२ जनाले नगरपालिकाबाट पुनः श्रम स्वीकृति लिएका।
- आर्थिक वर्षमा २८ वटा NGO/INGO ले विभिन्न क्षेत्रमा कुल रु. ३ करोड २५ लाख बराबरका कार्यक्रम सञ्चालन गरेको उल्लेख छ.

६.७ वातावरण, विपद् व्यवस्थापन तथा सुरक्षा

- सडक छेउछाउ, विद्यालय र सार्वजनिक स्थानमा ४,०५० बिरुवा रोपिएको।

- विपद् घटनाबाट प्रभावित १३१ घरपरिवारलाई नगद राहत वितरण गरिएको।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, शाखा, वडा सचिव, स्वयंसेवक र नगर प्रहरीलाई आपत्कालीन VHF सञ्चार प्रणालीसम्बन्धी अभिमुखीकरण गरिएको।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्वयंसेवकहरूको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिएको।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रका प्रमुखलाई Rapid Response Team सम्बन्धी पाँचदिने क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिएको।

६.८ घरनक्सा तथा भूमि व्यवस्थापन

घरनक्सासम्बन्धी सेवामा १५ दिने सूचनाका २९४, पिलिन्थ लेबलसम्मका इजाजत २३०, स्थायी इजाजत ११५, आंशिक निर्माण सम्पन्न २६, निर्माण सम्पन्न १०७ र अभिलेखीकरण ४५ कार्य भएको उल्लेख छ। नाप–नक्सासम्बन्धी कार्य सबै वडामा सम्पन्न भएको तथा भूमिहीन सुकुम्बासी, भूमिहीन दलित र अव्यवस्थित बसोबासीका १८,६०० फाराम अनलाइन प्रविष्ट भएको विवरण छ।

७. अनुकरणीय असल अभ्यास

७.१ एकीकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र

गोदावरी नगरपालिका वडा नं. ३, मालाखेतीमा पूर्व–पश्चिम राजमार्गबाट करिब १.५ कि.मि. दक्षिणमा एकीकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र सञ्चालनमा ल्याइएको छ। प्रस्तुतीकरणमा यसको कुल लागत रु. ५६,२७,५३,५३८.९२ उल्लेख छ र एशियाली विकास बैंकको सहयोग तथा क्षेत्रीय सहरी विकास आयोजना, धनगढीमार्फत निर्माण प्रक्रिया अघि बढाइएको विवरण छ।

- एकीकृत ठोस फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र (ISWM) र मानवजन्य दिसापिसाब प्रशोधन केन्द्र (FSTP) अगस्ट १ देखि सञ्चालनमा आएको उल्लेख छ।
- FSTP को दैनिक क्षमता १३ घनमिटर र ISWM को दैनिक क्षमता १३ टन रहेको छ।
- केन्द्रले करिब २३–२६ वर्षसम्मको फोहोर व्यवस्थापन गर्न सक्ने क्षमता रहेको उल्लेख छ।
- संकलित फोहोरको पुनःप्रयोग/पुनर्चक्रण तथा प्रशोधन गर्ने र कुहिने तथा दिसाजन्य फोहोरबाट कम्पोस्ट मल उत्पादन गरी बिक्रीवितरण गर्ने व्यवस्था लक्ष्य गरिएको छ।
- स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाइएको छ।
- प्राथमिक फोहोर व्यवस्थापन नगरपालिका अन्तर्गत साझेदार कम्पनी र द्वितीयक व्यवस्थापन निर्माण कम्पनीमार्फत तीन वर्षसम्म, अर्थात् अगस्ट २०२८ सम्म सञ्चालन हुने विवरण छ।

७.२ गोदावरी आर्यघाट निर्माण तथा व्यवस्थापन

गोदावरी आर्यघाट निर्माण तथा व्यवस्थापनका लागि लागत अनुमान रु. २ करोड २४ लाख उल्लेख गरिएको छ। सातवटा शवदाह प्लेटफर्ममा छुट्टाछुट्टै छाना, बोरिङसहितको भण्डारण ट्याङ्की तथा ११ वटा धारा निर्माण गर्ने कार्य समेटिएको छ।

८. प्रमुख समस्या तथा चुनौती

- आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमबीच पूर्ण सामञ्जस्यता कायम गर्नु।
- सीमित वित्तीय स्रोतबाट नगरवासीका बढ्दो तथा विविध विकास आवश्यकता सम्बोधन गर्नु।
- प्रमुख ट्रान्जिटका रूपमा रहेको अत्तरिया बजारलाई व्यवस्थित र प्रतिस्पर्धी व्यापारिक केन्द्रका रूपमा विकास गर्नु।
- जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरण गर्दै जलवायु उत्थानशील कृषि प्रणाली अवलम्बन गर्नु।
- सबै नागरिकका लागि स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्नु तथा लागुपदार्थ दुर्व्यसन नियन्त्रण गरी युवालाई उत्पादनशील गतिविधिमा संलग्न गराउनु।
- साना तथा मझौला व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याउनु।
- दीर्घकालीन सोचसहित मानव संसाधन विकास योजना निर्माण गर्नु र प्रस्तावित बजेट सिलिङ तथा वास्तविक प्राप्तिबीचको अन्तर घटाउनु।
- चालु प्रकृतिका खर्चको अनुपात घटाई पुँजीगत खर्च बढाउनु तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई संस्थागत गर्नु।
- बढ्दो बेरुजु नियन्त्रण, टुक्रे योजनाको व्यवस्थापन र सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु।
- अनलाइन सेवा एकीकृत गर्ने डिजिटल प्रणाली, डेटा सुरक्षा, अभिलेख व्यवस्थापन तथा वेबसाइट अद्यावधिकमा सुधार गर्नु।
- SuTRA, SuTRA Revenue, PAMSv2 लगायतका प्रणालीका प्रयोगकर्तालाई निरन्तर अभिमुखीकरण र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनु।
- छाडा चौपायाको दिगो व्यवस्थापन तथा नसर्ने र मानसिक रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्नु।

९. अवसर तथा सम्भावना

- निर्वाचित स्थानीय सरकार र तटस्थ तथा व्यावसायिक कर्मचारी प्रशासनको उपस्थिति।
- सुदूरपश्चिमका सात पहाडी जिल्लाको प्रमुख प्रवेशद्वार/ट्रान्जिटका रूपमा अत्तरिया बजारको रणनीतिक स्थान।
- गोदावरी धाम, लामी ताल, नायल ताल र मष्टाधामजस्ता धार्मिक तथा पर्यावरणीय गन्तव्य।
- पहाड र तराई दुवै भूगोल समेटिएको विविधता तथा गोदावरी–फूलबस्ती ट्रेकिङको सम्भावना।
- शहीद दशरथ चन्द गेटा मेडिकल विश्वविद्यालयलाई स्वास्थ्य सेवा र सिकाइको केन्द्रका रूपमा उपयोग गर्ने अवसर।

- एकीकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रमार्फत पुनर्चक्रण, कम्पोस्ट उत्पादन र वातावरणीय सुधारको सम्भावना।

१०. सुधारका लागि सुझाव तथा आगामी प्राथमिकता

- आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेटबीच नतिजामूलक सम्बन्ध कायम गरी आयोजना छनोटलाई प्राथमिकतामा आधारित बनाउने।
- राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार गरी आन्तरिक राजस्वको आधार विस्तार गर्ने, करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने र साना/मझौला व्यवसायलाई कर प्रणालीमा आबद्ध गर्ने।
- बजेट तथा खर्च विवरणलाई SuTRA र लेखा अभिलेखसँग मिलान गरी शीर्षकगत खर्च, कुल आय र खर्च प्रतिशत सार्वजनिक रूपमा स्पष्ट गर्ने।
- बेरुजु फछ्र्योटका लागि जिम्मेवार शाखा, समयसीमा र अनुगमनसहित कार्ययोजना लागू गर्ने तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको नियमित परीक्षण गर्ने।
- पुँजीगत खर्च क्षमता सुधार गर्न आयोजना तयारी, जग्गा/डिजाइन/लागत अनुमान, खरिद प्रक्रिया र कार्यान्वयन समयतालिका आर्थिक वर्षको सुरुमै सुनिश्चित गर्ने।
- सबै वडा कार्यालयको भौतिक पहुँच सुधार गर्दै बाँकी चार वडा कार्यालयका लागि आफ्नै भवन वा दीर्घकालीन समाधानको योजना बनाउने।
- नगर प्रोफाइल अद्यावधिक गरी जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, वातावरणीय तथा पूर्वाधारसम्बन्धी विश्वसनीय आधाररेखा तयार गर्ने।
- एकीकृत डिजिटल सेवा प्रणाली विकास, वेबसाइट अद्यावधिक, डेटा सुरक्षा, डिजिटल नागरिक वडापत्र र गुनासो व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउने।
- विद्यालयमा सिकाइ उपलब्धि सुधार, सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयबीचको नतिजा अन्तर घटाउने, डिजिटल शिक्षा तथा विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमको प्रभाव मापन गर्ने।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, मातृ–शिशु तथा पोषण, नसर्ने रोग र मानसिक स्वास्थ्य सेवामा निरन्तरता तथा गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने।
- कृषि पकेट क्षेत्र, माटो परीक्षण, कृषि हाटबजार, सीप विकास र स्वरोजगार कार्यक्रमलाई बजारसँग जोडेर आयआर्जनमा आधारित बनाउने।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण, जलवायु अनुकूलन, वृक्षारोपण, फोहोर वर्गीकरण र कम्पोस्ट मल उत्पादनलाई नगरव्यापी प्रणालीसँग जोड्ने।
- संघ, प्रदेश, जिल्ला प्रशासन, जिल्ला समन्वय समिति र विकास साझेदारसँग समन्वय गरी सशर्त अनुदानको निर्भरता घटाउने तथा स्थानीय प्राथमिकतामा आधारित स्रोत सुनिश्चित गर्ने।

- सबै आयोजना तथा कार्यक्रमको अर्धवार्षिक समीक्षा, नियमित अनुगमन र नतिजामा आधारित मूल्याङ्कन गर्ने; सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइबाट जवाफदेहिता सुदृढ गर्ने।

११. संघ, प्रदेश तथा सरोकारवाला निकायबाट अपेक्षा

- स्थानीय तहका अधिकार, कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी स्पष्ट हुने गरी आवश्यक नीति तथा कानुन निर्माण र परिमार्जन।
- सशर्त अनुदानको अनुपात घटाई निःशर्त तथा वित्तीय समानीकरण अनुदानमा वृद्धि।
- प्रदेशबाट स्थानीय आवश्यकता र प्राथमिकतामा आधारित लक्षित कार्यक्रम तथा कर्मचारी क्षमता विकास, तालिम र आवश्यक पदस्थापनमा सहजीकरण।
- विकास योजनामा दोहोरोपन रोक्न संघ, प्रदेश, स्थानीय तह र विकास साझेदारबीच समन्वय।
- आयोजना तथा कार्यक्रमको अर्धवार्षिक समीक्षा, नियमित अनुगमन र प्रभावकारी मूल्याङ्कनमा सहयोग।
- प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहका लागि वेबसाइट तथा एकीकृत सूचना प्रणाली विकासमा प्राविधिक सहयोग।
- संघ–संस्थाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजनासँग आबद्ध गर्ने।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका लागि आवश्यक जनशक्ति, औषधि, उपकरण र अन्य स्रोतसाधन व्यवस्थापनमा सहयोग।

१२. निष्कर्ष

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा गोदावरी नगरपालिकाले सडक तथा शहरी पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा, कृषि, रोजगार, विपद् व्यवस्थापन र वातावरणीय सेवाका क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। ७.६ कि.मि. सडक कालोपत्रे, स्वास्थ्य सेवाको उल्लेखनीय पहुँच, विद्यालयमा डिजिटल शिक्षा, कृषि उत्पादनका पकेट क्षेत्र, वृक्षारोपण, एकीकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र तथा गोदावरी आर्यघाटजस्ता कार्य नगरपालिकाका उल्लेखनीय प्रयास हुन्।

यद्यपि बजेट कार्यान्वयनको प्रभावकारिता, बेरुजु नियन्त्रण, राजस्व आधार विस्तार, डिजिटल प्रणालीको एकीकरण, मानव संसाधन व्यवस्थापन र योजनाको गुणस्तर सुधारमा थप ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ। आगामी वर्षमा तथ्याङ्कको विश्वसनीयता, नतिजामा आधारित योजना तथा बजेट, पारदर्शी खरिद, नियमित अनुगमन र नागरिक सहभागितालाई प्राथमिकता दिँदै उपलब्ध स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्न सके नगरपालिकाको सेवा प्रवाह र विकास परिणाम थप प्रभावकारी हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ।